

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. II. De autoritate Principum circa Concilia, in particulari circa convocationem illorum, ac praesentiam, & praesidentiam in illis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

C A P U T I I.

*De autoritate Principum circa Concilia, in particulari
circa conuocationem illorum, ac presentiam, &
presidentiam in illis.*

1. **M**ulta intercedunt discrimina, inter Synagogam & Ecclesiam: sed illud inprimis quod magis spiritualia sint hujus bona, magis spiritualis ejus jurisdictio, spiritualibus armis sese tueatur. *Non secundum carnem militamus*, inquit S. Paulus 2. Corinth. 10. *nam arma militiae nostrae non carnalia sunt.* Porro arma illa cum saepe parum à malis Christianis reformidentur, ab Infidelibus contemnantur, solà interdum patientià opus est. *Ecce*, inquit Christus ad Apostolos, *Ego mitto vos sicut agnos inter lupos* Lucæ 10. 3.

2. Sed licet Ecclesiam suam Christus ad patiendum, quàm ad resistendum persecutionibus, & ad injurias perferendas, quàm ad ulciscendas paratiorem velit; tamen præter curam, quam ipsemet de illa gerit juxta promissionem suam; *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Matt. ultimo; Principes idè ad fidem vocavit, aut fideles ad Principatum euexit, ut autoritate suà malos comprimerent, & Matrem suam ab hostibus, aut inobedientium filiorum infestationibus liberarent. *Intra Ecclesiam potestates necessariae non essent*, inquit S. Isidorus Hispalensis de summo bono lib. 3. cap. 53. *nisi, ut quod non preualet sacerdos efficere per doctrinam sermonem, potestas hoc imperet per disciplinae terrorem.*

3. Verùm quod Christus tanquam officium, & debitum Principibus erga Ecclesiam imposuit, hoc politici tanquam jus, & autoritatem in ipsam interpretantur, & quos ille sponsæ suæ constituit custodes, protectores, & defensores; ipsi arbitros, duces, ac dominos efficiunt: quam ut matrem colere, audire, ac sequi Christiani omnes tenentur, ei ut ancillæ præcipere, ac leges ponere suadent. Quid enim aliud est, Principibus tribuere facultatem non solum Ecclesiam ad Concilia conuocandi, sed etiam Conciliis tractanda pro-

ponendi, ita ut de aliis deliberare non liceat: Ordinem ac modum præscribendi, à quo si recedatur, inane sit quicquid fiat: Decreta Conciliorum confirmandi, sine qua confirmatione robore careant: Judicata suspendendi, donec novo iudicio, aut novo examine probata fuerint: Concilia, ex quibus liberit Episcopis, constandi: Jurisdictionem aliundè non habentibus conferendi: Causam unius Provinciæ, alterius Provinciæ Episcopis definiendam committendi: aliaque similia præstandi. Hæc sunt ex Petro de Marca Imperatorum Romanorum in Ecclesia jura. Præferat illa omnia, si crudè dicerentur, horrorem Christianis animis incussura. Quamobrem capite primo in fine num. 1. ei commotioni occurrere festinat his verbis, jam supra indicatis; *Quæcumque apud veteres Principes in causis olim vigerunt, locum apud nos habere non possunt. Quid ni etiam apud vos? An quia hæc olim à Principibus usurpata sunt, contra Ecclesiæ libertatem, & jura, per vim, ac sine legitima facultate? Nequaquam. Sed quia, inquit, immutata aliquantisper disciplina antiquam illum ordinem nullo pacto admittere potest. Itaque si rursus immutetur aliquantisper disciplina, quæcumque apud veteres Principes olim vigerunt, locum apud Gallos habere poterunt; quoniam, ut ait Marca cap. 5. initio; quemadmodum Imperii Romani mole in varias partes dissecta, Galliarum Provincia in victoria præmium Francorum Regibus, Divini numinis auspiciis, cesserunt, ita etiam Imperii jura plene, & integrè cum illis communicata sunt.*

4. Ex iis pleraque adeo manifestè cum rationis, ac fidei regulis pugnant; ut proposuisse, confutasse sit. Et sanè ipsum etiam Autorem illorum pudisset, nisi pro suo more interjectis aliquibus verbis emollisset. Ne quis autem arbitretur ea in usum evocari posse, expendenda sunt exempla, quæ profert; raro enim aliud genus probationum adducit, aut adducere potest; pro causis tam malis militare nequeunt rationes, quarum falsitatem, aut debilitatem detegere in promptu non sit; sed prius quæ alibi de Conciliis diximus, pauca quædam adjiciemus. Nec enim necesse est quæcumque de illis scripsit D. de Marca minutim expendere.

5. Licet consensus Principum ad congreganda Concilia de facto necessarius sit, ac possint ipsi etiam de jure, illorum

692 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
congregationem impedire, cum justis de causis metuunt ali-
quid contra sua, vel Regni jura molendum; ut tempore
Ludovici Pii, & alijs, quamvis rarissimè, contigit: ta-
men convocandi Concilii jus omne penes Principes reponere,
injustum, & Ecclesie perniciosissimum est. Hinc enim Prin-
cipes colligerent, licere sibi pro libitu ea vel permittere,
vel vetare, ex quo maxima damna pateretur Ecclesia, quip-
pè quorum remedia vix nisi à Conciliis sperari possint. Hoc
demonstrat ipsiusmet Gallie exemplum, in qua jam dudum
nulla habita sunt Concilia Ecclesiastica, etiamsi deserint cau-
sæ suspicionum, quæ Reges à permittenda Synodorum con-
gregatione deterrebant; undè fit ut quæ in Conciliis Pro-
vincialibus determinari solebant, ad Tribunalia sæcularia per-
ferantur, in detrimentum jurisdictionis, & libertatis Ec-
clesiæ.

6. Habita sunt in Imperatorum, & Regum Palatijs non-
nulla Concilia, ut Nicænum primum in aula Palatii Constanti-
nini; quemadmodum tradit Eusebius lib. 3. vitæ Constanti-
ni cap. 12. Sextum pariter sub Constantini Pogonati Impe-
rio in ea Regiæ parte, quæ Trullus dicebatur. In Gallia non
solum Reges voluerunt; sed & Præsules aliquando postula-
runt congregari in Palatio Concilia; aded certi erant inte-
gram sibi, plenamque fore suffragiorum libertatem. Sed ab-
surdum esset inde concludere omnia in Palatijs congreganda
esse, quasi aptior esset tractandis rebus Divinis locus, Prin-
cipis, quam ipsius Dei Basilica. Concilium Constantinopo-
litanum Primum celebratum est in sacra Æde Sanctorum Mar-
tyrum Pantaleonis & Marini, Ephesinum in Æde B. Mariæ,
Chalcedonense in templo S. Euphemie, Nicænum secundum
in Basilica Metropolitana illius urbis, Constantinopolita-
num quartum in Ecclesia S. Sophiæ, & alia ferè omnia, præ-
sertim generalia, in alijs Ecclesijs. Certè quæ ratio Aulicis
hominibus suavitè penes Principem esse, si libuerit, locum
Concilijs assignare Palatium (puta ut Principes commodius
interessent, ac suâ præsentia Episcopos continerent, move-
rent, & inflecterent) eadem suadet non esse jus illud tri-
buendum Regibus. Nihil enim est tam necessarium cuilibet
Congregationi, maximè verò Ecclesiasticæ, quam libertas,
quæ

quæ plurimum auctoritate sæculari debilitatur; imò etiam Aulicorum propriis cupiditatibus impulsorum, artibus, ac potentia sæpè omninò tollitur.

7. Prodest quidem præsentia Principis optimè rerum Ecclesiasticarum notitiâ instructi, & erga Religionem affecti. Verùm cum experientia docuerit, optimorum etiam Principum Religionem à Ministris, vel etiam à perversis Episcopis seduci non rarò posse, præstat integram hujusmodi cœtibus libertatem relinquere, ac Ecclesiasticis viris Divina & Ecclesiastica negotia tractanda dimittere; expeditque, ut Principes Conciliis Provincialibus, & Nationalibus, in quibus maximè reformidaretur illorum potentia, non intersint. Factum id quidem aliquoties, ut diximus, præsertim sub secundæ Dynastiæ Regibus, quorum erat auctoritas necessaria ob collapsam & ferè extinctam in Gallia disciplinam Ecclesiasticam, ac innumeras penè difficultates, quas vix superasset Ordo Ecclesiasticus sine auxilio Principum, qui se ad id præstandum promptos, ac devotissimos exhibebant. At verò cum hodiè Regii Officiales in id conspirasse videantur, ut Ecclesiasticam auctoritatem deprimant, vel potiùs in Regem, ac in se transferant, verendum esset, ne Rex Christianissimus illorum, qui, dum propriis utilitatibus laborant, jura Regia videntur curare, consiliis inductus, etiam præter suam intentionem Ecclesiastica jura læderet, Episcopis plerisque dissentire non audentibus. Justum esse hunc timorem multorum Episcoporum Aulicis artibus injustè ac per vim depositorum exempla, quæ alibi recensuimus, fidem faciunt. Quamobrem octava Synodus Oecumenica Principum in Conciliis præsentiam necessariam non esse declaravit, imò & absentiam optavit, à Conciliis præsertim non Oecumenicis.

8. Ea est hodie Principum sæcularium potentia, ut metuendum eis omninò non sit, ne quid in hujusmodi cœtibus adversus eorum jura statuatur; ac, si quid fortè incautè decretum fuerit, quod displiceat, facilè illius executionem impediunt. Itaque minimè dubium est, quin illorum præsentia minùs sit ad Regias rationes tuendas necessaria, quàm suffragiorum libertati contraria.

19. Certè si in Conciliis Principes adesse non debent, multò minùs præesse, si præsentia autoritatem significet. Hæc enim ad Ecclesiam pertinet, id est ad eum Episcopum, qui cæteris, vel jure suo, vel ex delegatione superior sit. Ejus est primum locum occupare, determinanda proponere, suffragia rogare, ac juxta illorum pluralitatem concludere. Olim quidem aliquando Principibus in Gallia, dum Conventibus intererant, primus locus concedebatur; ipsi sententiam Episcoporum postulabant, aliquando etiam proprio nomine Decreta edebant. At illa propriè Concilia Ecclesiastica non erant, sed Regni Comitia, in quibus sæcularia etiam tractabantur negotia, & Laici jus habebant suffragii. Nam causæ spirituales ab Episcopis seorsim definebantur; dum autem aliæ causæ Ecclesiasticæ discutiebantur, Principes quasi Ecclesiasticæ disciplinæ promotores à Summo Pontifice rogati, & ab Episcopis acceptati, non autem quasi Judices, multò minùs tanquam Præsides Ecclesiastici, aderant, nec suo nomine Canones quasi Conditores, sed quasi Protectores promulgabant.

20. Antiquum Comitiorum Gallicanorum ordinem describit Hincmarus in Epistola ad Episcopos quosdam Galliæ ex Adelardo; *Que utraque tamen, inquit cap. 35. seniorum susceptracula sic in duobus divisa erant, ut primò omnes Episcopi, Abbates, vel hujusmodi honorificentiores Clerici absque ulla Laicorum commixtione congregarentur. Similiter Comites, vel hujusmodi Principes sibi met honorificabiliter à cætera multitudine primo mano segregarentur, quousque tempus sive præsentis sive absente Rege occurrerent: & tunc prædicti seniores more solito, Clerici ad suam, Laici verò ad suam constitutam Curiam, subselliis similiter honorificabiliter preparatis, convocarentur. Qui cum separati à cæteris essent, in eorum manebat potestate, quando simul, vel quando separati residerent, prout eos tractanda causa qualitas docebat, sive de spiritualibus, sive de secularibus, seu etiam commixtis. Similiter si propter quamlibet discendi, vel investigandi causam quemlibet convocare voluissent & re compertà discedere, in eorum voluntate manebat.*

21. Quamquam, ut verum fatear, tantus erat olim Principum cum Ecclesia consensus, ut mutuis potiùs officiis inter se decertarent, quàm potestatis limites scrupulosè observa-

rent.

rent. Dummodò libera essent Episcoporum suffragia, cætera olim non tanti esse momenti judicabantur, ut concordia ac commodis, quæ ex concordia inter utramque potestatem ad bonum commune unanimiter tendentem consequuntur, anteponenda viderentur. Quamobrem ea exempla, in quibus Principes, quæ ad Prælatos Ecclesiasticos pertinent, exercere videbantur, in legem vertenda non sunt, cum dispar sit rerum status, ac diversæ circumstantiæ. Sed de his satis. Parùm enim hodiè Principes de præsentia illa in Conciliis solliciti sunt, quippe qui vel absentes id quod optant, nullo negotio consequuntur.

C A P U T III.

De materia in Conciliis tractanda; de jure suffragii, ac de confirmatione, & executione Canonum.

1. Quomodùm Episcoporum cura ad cuncta se extendit, quæ ad animarum suæ Diœcesis salutem pertinent, scilicet fidem, mores, ac disciplinam; ita Episcoporum in Concilio Provinciali congregatorum cætus iis omnibus providet pro tota Provincia, & insuper causas ipsorummet singularium Episcoporum definit: quibus cum in propriis Diœcesibus nullus sit superior, æquum est, ut præmineat Concilium Provinciale, reservatis tamen summo Pontifici causis majoribus, ac semper exceptâ ejus, & Concilii Oecumenici autoritate, quæ sine dubio Provincialis Concilii potestate major, ac superior est.

2. Equidem si res ipsa sine circumstantiis spectetur, is quasi naturalis ordo est, ut Episcopus primùm suæ Diœcesi prospiciat. Si quæ gravis difficultas occurrat, ad Metropolitânium & Concilium Provinciale illam perferat. Si nec illic definiri queat, ad summum Pontificem recurratur. At verò incidunt aliquando tempora, cum prætermisso illo ordine necesse statim sit ad supremum tribunal accedere: ac tunc iniquum esset, ut cum evidenti justitiæ detrimento, obtinerentur omnes illi gradus, qui, ne justitia violaretur, instituti, ac distincti sunt.